

SZÁZANTUL

ELŐFIZETÉSI ÁR

A kiadóhivatalban előre-
Egész évre ..... 18 k.
Negyedévre ..... 4 " "
Helyben készítésre.
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 " "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 " "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
szombatnapok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 272. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1913. november 26.

A vármegyék és az államosítás

A kormány részéről nyilatkozat jelent meg, hogy a jövő év közepéig megcsinálják a vármegyék államosítását. Hogy a kormány be is váltja ígérését, annak kétségtelen bizonyítéka a legutóbbi letárgyalt javaslat, melyben a tisztviselők mandátumait hosszabbítják meg egy évre. Ez az előjátéka tulajdonképpen annak a nagy műnek, mely az egész ország vármegyéinek közigazgatási önállóságát megszünteti és az állam fennhatósága alá sorozza. Kétségtelenül a nagy korszakos feladat megvalósítására vállalkozott a kormány, mikor ennek keresztülvitelét határozta el.

A közvélemény minden tekintetben híve a közigazgatás reformjának, hiszen ma már egyáltalán nem létjogosult a hosszú századokon keresztül elavult rendszer, mindazonáltal bizonyos aggodalommal tekintenek a nagy átalakító munka elé. A kormány ugyanis határidőhöz köti a reform megvalósítását. A határidő 1914 közepe. A kormány álláspontja érthető, hiszen már 1915. január 1-én a reformnak életbe is kell lépni.

De aggodalommal kell hogy kíséresse mindenki e karikacsapás gyorsaságával készülni akaró reformot, mert eddig egyáltalán nem történt semmi, ami a gondos előtanulmányozásról tanuskodna, vagy azt bizonyítaná, hogy a javaslat elkészítésében minden arra hivatott fórum véleményét meghallgatják. Tartani lehet tőle, hogy a belügyminiszteriumban nagy titokban készítik a javaslatot és csak az utolsó percben

hozzák az illetékesek tudomására, a mikor már késő lesz minden felszólalás.

Az államosítás kérdésével a vármegyei tisztviselők országos egyesülete már foglalkozott, még pedig a legutóbbi igazgatósági tanácsülésen. Az igazgatóság feliratilag kérte a belügyminisztert, hogy a reform javaslat készítésénél egy országos jellegű törvényelőkészítő bizottságot szervezzen és ennek keretében tárgyalják le a javaslat tételét.

Az igazgatóság felirata mindenestre komoly alappal bír és megfontolandó. Csak az nem helyes, amit az egyesület kíván, hogy tudniillik a belügyminiszter az igazgatóságot bizza meg e fontos javaslat előkészítésével.

A vármegyei tisztviselők országos egyesületében ugyanis az utóbbi időben szeretnek mindent politikai szemüvegen keresztül nézni, ami már lényegesen csökkenti tekintélyének realitását.

A nagy reform elkészítésében tehát a miniszternek teljesen függetlenül kell eljárnia. Ha a miniszter alapos reformot akar, ahhoz idő kell, hiszen az angol közigazgatás reformjának előkészítése, letárgyalása több mint egy évig tartott. Hol vagyunk akkor mi, mikor még ma, egy félévvel a befejezés előtt, a kezdetén sem vagyunk a javaslat megvitatásának?

A polgári törvénykönyv, az új büntetőtörvénykönyv előkészítésére egyaránt országos bizottságok szerveztettek. Érthető azok óhaja, akik a közigazgatási kódexet is ilyen alapos előkészítés és megvitatás után szeretnék előkészítve látni.

Attól lehet azonban tartani, hogy ha bizottságok tárgyalgatják a javaslatot, akkor a sok tárgyalás közt sohasem lesz belőle törvény.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 25.

Beöthy Pál elnök megnyitván az ülést és semmi bejelenteni valója nem lévén, áttértek a napirendre:

a sajtójavaslatra.

Krolopp Hugó deklarációt kér arra, hol kezdődik a lap „politikai” mivolta. (Az elnöki széket **Szász** Károly foglalja el.) Nem pro domo beszél, mert a „Köztelek” régen letette a kauciót. A helyreigazítás, a bírálat megszorítása a szaklapoknál fölösleges. Most is megtörtént, hogy egy szakbírálat esetében helyreigazítást kért valaki és a Köztelek nem adta meg, nyugodtan nézünk a per elé.

Balogh Jenő igazságügyminiszter: No hát!

Krolopp Hugó: De ha az új sajtótörvény életbe lép...

Hantos Elemér: Azt a bíróság fogja megállapítani.

Krolopp Hugó ismétli, hogy a sajtó-sajtó bírálat ne korlátoztassék.

Ivánka Imre: Vannak a sajtónak hibái, melyeknek orvoslását mindnyájan óhajtják. De azért nem szabad úgy csinálni, mint a rossz kertész, aki hogy ne keljen a fattyuhajtásokat lenyesegetni, az egész fát kivágja. Ha már kodifikálta a miniszter a sajtójogot, mért nem kodifikálták a pauszát is, hogy ez is egyforma legyen? Vagy hogy az államvasuti kérdésben legyen egyöntetű?

Hantos Elemér: Ellenzéki lap többet kap.

Ivánka Imre: A legnagyobb hiba: a kaució felemelése.

Bródy Ernő: Le kell törölni!

Ivánka Imre: S a miniszter ur azt mondja, hogy ő az újságírókat védelmezi. Hiszen a nyomdász vagy kiadó nem fogja

Megnyílt a Kolozsvári „Kristály” Gőzmosógyár
főgyűjtő telepe: Zöldfa-utca ifj. Weisz Bernáth céggel szemben.

Ruhafestés.

Az ország 40 nagyobb városában képviselve.

Vegytisztítás.

szabadon engedni írni az ujságíró, ha őt veszik elő, vagy kauciót fog kérni az ujságíró, hogy fedezve legyen, vagy nem engedi megírni, amit nem tart jónak.

Részletesen szól a javaslat sérelmes intézkedéseiről, kijelenti, hogy nem fogadja el. (Helyeslés a balon.)

Mezőssy Béla: Hantos képviselőtársam azt állítja, hogy a mai közgazdasági helyzetet nagy részben a sajtó okozta; ez nem felel meg a tényeknek. A miniszter ur kárhoztatta a lapok gazdasági tevékenységét. Hisz a mostani elnököt is gazdasági tevékenységért választotta meg egy köszönbánya igazgatósági taggá.

Elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy ez nem tartozik a tárgyhoz. (Zaj.)

Elnök: Palugyai képviselő urat rendreutasítom.

Mezőssy: Kenedi Géza a Kis revolver zsurnalisztikát hozta fel példának, de azt nem említi, hogy egyes öreg ágyuk milliókat vesznek el a rendelkezési alapból. (Zaj. A sajtó fészket piszkítja be.)

Elnök: Csendet kérek!

Herczegh Ferenc: Kenedinek soha se volt köze üzletekhez.

Mezőssy: Hogy a koalíció is eljárt némely lapok ellen, az csak preventív intézkedés volt, de az, hogy most évekre tiltanak el a pályaudvari árusítástól, az nem más, mint egyes lapok derék támogatása. A mikor Tisza István első kormányzata ténye az volt, hogy visszaadta az Est kolportage jogát, miért nem adta meg a többi lapoknak a pályaudvari elárúsítás jogát? Ez a javaslat nem volt ellőképpen sem előkészítve sem alaposan felépítve; mert normális viszonyok között sem lehet ilyen gyorsan egy ilyen fontos javaslatot létrehozni. A miniszter megnevezett nyolc szakferfiut, nyolc jogászt, a kik a javaslat alapozásának segítettek, de kik voltak ott a sajtó részéről; tessék ezeket is megnevezni. Ha a miniszter ur ezt a javaslatot a sajtó iránti jóindulattal csinálta, hát ebből a jóindulatból a sajtó nem kér. Ez a javaslat a sajtó zömét annak beesületes önzetlen munkásait egy kalap alá akarja vonni a revolver zsurnalisztikkal.

Az **elnök** Palugyai képviselőt harmadszor utasítja rendre és végül tiszteletlen viselkedés miatt a mentelmi bizottsághoz utasítja.

Mezőssy Béla azzal fejezi be, hogy reméli, hogy a sajtót minél jobban szorítják, annál jobban ellen fog állni. (Hosszas taps és éljenzés a balon.)

Szünet.

Szünet után.

Lázár István gróf foglalja el az elnöki széket.

Az első felszólaló **Pop Csicsó István**, aki nemzetiségi szempontból bírálja a javaslatot. Kifogásolja, hogy az ügyészek üldözik a román lapokat. A reakciós javaslatot nem fogadja el.

Cservák Ernő polemizál Pop Csicsóval, a javaslatot elfogadja.

Egri Béla nagyszabású beszédben foglalkozik a javaslattal. Közben az elnöki széket **Beöthy Pál** foglalja el.

Egri beszédében könyvekből idézett, mire az elnök figyelmeztette, hogy a vitát ne huzza, hosszas idézésekkel.

Óriási vihar tört ki. Az elnök többeket rendreutasít, **Holló Lajost** a mentelmi bizottsághoz utasítja.

Egri Béla 4 óráig beszélt.

A jövő ülésen, szerdán folytatják a sajtójavaslat tárgyalását. Fél 6 órakor rátérnek az interpellációkra.

Elmaradt a delegáció teljes ülése.

Bécs, nov. 25.

A bécsi magyar minisztérium házának ormán lengő lobogó mutatta, hogy ma ülése lesz a delegációnak. Élénkség és mozgalom van a Házban is, a palotások a helyükön vannak, a Ház terembiztosai és szolgálai szintén teljesítik tisztüket: várják és fogadják az érkezőket. De delegátus igen kevés mutatkozik. A munkapártiak közül csak azok vannak itt, akik valamilyen tisztelet viselnek, egyébként a delegációnak egyetlenegy munkapárti tagja sincsen jelen. Az ellenzéki delegátusok azonban valamennyien megjöttek.

A bankgassei Magyar Ház előtt igen sok a rendőr. Híre jár ugyanis, hogy a bécsi szocialisták tüntetést akarnak rendezni. Buchinger Manó, a magyar szocialista, Bécsben tartózkodik. Lehet, hogy ő szítja bécsi elvtársai között a tüntetést, de lehet, hogy a rendőrség éppen csak jelenlétéből következtet a tüntetés lehetőségére. Erre való a rendőri elővigyázat.

Az ellenzéki delegátusok ma reggel tanácskozást folytattak a Saecher-szállóban. — Láng Lajos báró a delegáció elnöke ülés előtt tárgyalást folytatott Andrássy Gyula gróffal. Láng báró azt az indítványt tette az ellenzéknek, hogy mivel a delegációs ülés ma előreláthatóan határozatképtelen lesz, ő maga részéről szívesen hozzájárul ahhoz, hogy a delegáció csak hétfőn tartson plenáris ülést, amelyen aztán az ellenzéki delegátusok előadhatják kérelmeiket. Andrássy azonban ezt az előterjesztést nem fogadta el.

Három perces ülés.

Bécs, nov. 25.

Láng Lajos báró elnök, Verner Gyula és Teleki Sándor gróf delegációs jegyzők kíséretében pontban tizenegy órakor jelent meg az ülésteremben. A terem jobbsarkában együtt ült az ellenzéki delegátusok csoportja, a másik oldalon a munkapártot csak Zichy Ágost gróf alelnök és Telegdy József ház-nagy képviselte. Rajtuk kívül négy gyorsíró volt a teremben, más senki. A karzaton egymás hegyén-hátán zsufolt arisztokrata közönség és ujságírók.

Láng azzal a bejelentéssel kezdte meg az ülést, hogy mivel a plenáris ülés összehívását kérték, ő összehívta és megállapítja, hogy az ügyrend értelmében a tárgy a múlt ülés jegyzőkönyvének a felolvasása.

Ekkor hárman álltak föl egyszerre: Andrássy Gyula gróf, Hadik János gróf és Telegdy József. Andrássy és Hadik az ügyrendhez kértek szót, Telegdy pedig így szólt: — Nem vagyunk határozatképes számban...

Ekkor az elnök a kezével intett, hogy szólni akar. Andrássy és Hadik leültek. Láng pedig ezt mondotta:

— Fölvetették a határozatképeség kérdését. Az ügyrend és a törvény értelmében kénytelen vagyok ezt figyelembe venni s minthogy konstatálható, hogy az ülés határozatképtelen, ennél fogva az ülést berekesztem.

Ezzel fölemelkedett és a két jegyző kíséretében eltávozott a teremből. Az ellenzéki delegátusok egymásra néztek és nem tudták mit szólni. Csak Lovászy Márton kiáltotta,

mikor az ellenzék egyedül maradt a teremben:

— A többség obstruál!

Az egész ülés nem tartott tovább három perennél.

A bolgár cár helyzete.

Az egész kontinensen az a hír terjedt el, hogy **Ferdinánd** bolgár cár nem szándékozik visszamenni Bulgáriába, hanem lemond a fia javára.

Mindenesetre különös, hogy a francia lapok az osztrák és magyar monarchiára hárítják a felelősséget és azt mondják, hogy ha Ferdinánd király lemond, a felelősség ezért Ausztriát és Magyarországot is terhel. Az osztrák és magyar monarchia Bulgáriáért nagy áldozatokat hozott és mindenki véleménye szerint még a megengedett határokat is túllépte.

Jellemző mindenesetre, hogy a király elhatározása tekintetében teljes a bizonytalanság. Legfőbb ideje, hogy véget érjen ez a helyzet, a mely bizonyára nagyon fájdalmas magának, Ferdinánd királynak is.

A király pártján.

A Südslavische Korrespondenz jelenti Szófiából: A királyi palotában teljesen alaptalannak mondják a Ferdinánd király lemondásáról szóló hírt és kijelentik, hogy a király a napokban Szófiába érkezik. A lemondásról szóló külföldi hírek nem hagytak nyomot a közvéleményben, mert kételkednek a táviratok valódiságában és az egész hiresztelést csupán az orosz-barát párt választási manőverének tartják.

Ilyen értelemben ír a kormányparti sajtó is és lapja, a Narodni Prava a hír terjesztőjének egyenesen Danev dr.-t mondja. Említésre méltó, hogy a szociáldemokrata sajtó is Ferdinánd király mellett és az oroszbarát párt ellen foglal állást. A középponti szociáldemokrata lap törvényszék elé kívánja állítani Danevet és Gesovot, hogy pártjukat össze lehessen törni.

Szófiában magában teljes a nyugalom.

Ezt a nyugodtságot a választási mozgalom sem zavarja meg. A kormánykörök biznak benne, hogy a választáson győzni fognak, noha az oroszbarát pártnak föltűnően sok pénz áll rendelkezésére az agitáció céljára.

A kabinet rekonstrukciójáról elterjedt hírt illetékes kelyen helytelennek mondják.

Hazamegy a király.

Berlin, nov. 25. A Presscentrale bécsi udvari körökből, a melyek Ferdinánd bolgár királlyal érintkezésben vannak, jelenti, hogy Ferdinánd király még e hét folyamán biztosan visszatér Szófiába. A bolgár király elutazására már meg is tették az előkészületeket.

Ferdinánd két héttel ezelőtt megrendelt egy gözöst, hogy Bulgáriába visszatérjen. Boris hereeg trónörökös az euxinográdi kastélyban van testvérével.

Szerbia ármánykodása.

Bécs, nov. 25. A belgrádi lapok szenzációs jelentéseket közölnek Ferdinánd király személyéről és tudni vélik, hogy a

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készíttetnek

Fehér János kötszer gyárában Rákóczi-ut, (Bémer-tér.)

ahol oriasivatasztékban kapnak: Irigátorok, feskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-tepelők vatta és mindenféle **szülészeti** és **betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények, nagyraktára, műlékek, támgépek, miderek jutányos árban és kitünő kivitelben készíttetnek. Telefon 419

bolgár király Schönbrunnban egy izgalmas kihallgatáson kijelentette, hogy lemond a trónról. Diplomáciai részről teljesen hiteles értesülés alapján alaptalannak mondják ezeket a közléseket, különösen a schönbrunni kihallgatás lefolyásáról közölt részleteket.

Kirakatverseny Nagyváradon.

A kamara felhívása.

Már említettük, hogy a nagyvárad-i kereskedelmi és iparkamara a pangó kereskedelmi forgalom elevenítése céljából, a Karácsonyi vásárt megelőzőleg kirakatversenyt rendez Nagyváradon, amelyre 1000 korona költséget szánt.

A kirakatverseny Nagyváradon még teljesen új dolog, s így bizonyára nagyobb érdeklődést fog kelteni úgy a kereskedő világban, mint a nagy közönség körében.

A verseny december 15-től 25-ig, Karácsony napig tart s ezalatt a tiz nap alatt bizonyára néhány izléses, szép kirakatban gyönyörködhetünk.

A kamara Értesítést adott ki, amelyben közli a kirakatverseny szabályait. Az értesítés a következő:

Értesítés! A Nagyvárad-i Kereskedelmi és Iparkamara folyó 1913. évi december hó 15-től december hó 25-ig kirakatversenyt rendez, melyre a t. kereskedő és iparos urak nemkülönben az ügy iránt érdeklődő közönség figyelmét ez uton is felhívjuk. A kirakatverseny szabályzata a következő:

A nagyvárad-i kereskedelmi és iparkamara által 1913. évi december hó 15-25-éig rendezendő kirakatverseny szabályzata:

A kirakatversenyben részt vehet minden szakmabeli nagyvárad-i kereskedő, aki a kamara által kiállított „kirakatversenyben részt vesz” felirású jelző táblát a kamarától 1 K. díj lefizetése ellenében kiváltja és azt kirakatában látható helyen, a kirakatrendező nevének feltüntetésével elhelyezi. A versenyből eleve ki vannak zárva az alkalmi, parthie és maradékáruházak, nemkülönben mindazon üzletek, melyek végeladást, avagy esődtömögkiürítést eszközölnek.

A kirakat nemcsak a versenyző saját üzleti helyiségével kapcsolatban, hanem más helyen is (idegen üzlethelyiségben vagy más kirakatrendezésre alkalmas nyilvános helyen) rendezhető.

A versenyben nem saját üzlethelyiséggel kapcsolatosan résztvevők, az I §-ban említett jelző táblán úgy a tulajdonost, mint a kirakatrendezőt megnevezni tartoznak.

Minden versenyző köteles december hó 15-étől december hó 25-éig, vagyis karácsony napjáig bezárólag a rendezett kirakatot változatlanul fentartani, hogy a bíráló bizottságnak alkalma legyen azok megtekintésére. Aki ezen határidőt be nem tartja, a versenyből kizáratik.

A versenyben résztvevők legkiválóbbjai részére szakmára való tekintet nélkül, a kamara pénzjutalmakat és okmányokat állapított meg és pedig a következő fokozatok szerint.

1. Három elsőrendű pénzjutalmat, egyenként 100 korona összegben, a kirakatrendező részére.

2. Öt másodrendű pénzjutalmat, egyen-

ként 50 korona összegben, a kirakatrendező részére.

3. Hat harmadrendű pénzjutalmat, egyenként 40 korona összegben, a kirakatrendező részére.

4. Elismerő okmányt, a fenti fokozat szerint, a díjakkal kapcsolatban, a kirakatrendező részére.

5. 10 elismerő okmányt díjat nem nyert kirakatrendező részére, mint negyedrendű kitüntetést.

6. Elismerő okmányokat a versenyben részt vett üzlettulajdonosok részére a fenti fokozatok szerint.

7. A bíráló bizottság által megállapított díjak kiosztása a karácsonyi ünnepek alatt bíráló bizottság és a meghívandó érdekeltek jelenlétében fog a kamara elnöke által a kamarában kiosztatni.

Megjegyezni kívánjuk, hogy a versenyben résztvevő kirakatokat csak helybeli alkalmazottak, vagy a kirakatrendezéssel iparszerűleg foglalkozó egyének végezhetik.

Nagyvárad, 1913. november 1-étől a nagyvárad-i Kereskedelmi- és Iparkamarában.

A nagyvárad-i Kereskedelmi- és Iparkamara.

Dr. Moskovits József, elnök. Dr. Sarkadi Lajos, titkár.

HOVA FORDITSÁK a büntetés pénzeket?

A megyei árvaszék teljes ülése

Az államosítás szele már érezhető a vármegyén. A közel jövőben egyáltalán nem fognak olyan intézkedéseket hozni, amelyek a messze jövőre birjanak kihatással. A tisztikar azonban a folyó ügyek intézésére szorítkozik, de nagyobb szabású akcióktól tartózkodik. Erről éppen tegnap tett tanúságot a vármegye egyik nagyobb testülete az árvaszék.

Tegnap délelőtt ugyanis teljes ülést tartott az árvaszék Verner Kálmán elnöke alatt. Az ülés tárgyai között szerepelt az árvapénzek kölesönadása is. Eddig tudvalevőleg a kölesönadásra vonatkozó szabályrendelet úgy intézkedik, hogy az árvapénzek után 5 százalékos kamatot számíthat fel az árvaszék a kisgazdáknak. Ily olesó pénzt ma egyetlen pénzintézet sem ad s éppen ez az, ami az árvaszéknél felvetette az eszmét, hogy az árvaszék is emelje a kamatlábat. A terv az volt, hogy az árvaszék mindenkor annyi kamatot számítson, amennyit a takarékpénztárak számítanak.

Az ügy ismertetése után az ülésen nyomban többen felszóltak, akik fölöslegesnek tartották a kamatláb emelését, mert egy éven belül egyáltalán nincs rá kilátás, hogy az árvaszék kölesönöket adhasson ki. Egy fél, esetleg egy év múlva pedig ugyanis bekövetkezik az államosítás. Akkor pedig minden megyei pénz az állam kezébe jut. Ha tehát az árvaszék most intézkedne ebben a kérdésben, csak fölösleges dolgot végezne, mert az új rendszert egyáltalán nem volna ideje alkalmazni. A teljes ülés el is fogadta ezt az indokolást és így az ügyet levette a napirendről.

Másik szintén érdekes tárgya volt a teljes ülésnek a büntetéspénzek hova fordításának kérdése. Verner Kálmán ugyanis

a megtartott vizsgálatok során rájött, hogy a gyámpénztárban 3400 korona büntetéspénzt kezelnek már évtizedek óta. A pénz csak kamatozott, de semmi féle hasznát nem vette senki. Verner Kálmán a teljes ülés elé vitte az ügyet és javasolta, hogy a befolyt pénzeket utalják vissza azoknak a községeknek, ahonnan befizették a megbüntetett gyámok. A községek pedig kötelesek a pénzt a teljesen vagyontalan árvák felsegélyezésére és jutalmazására fordítani. — A javaslatot egyhangulag elfogadták.

Harmadik tárgya volt a teljes ülésnek a nagyszalontai és bihariószegi gyámpénztárak számadásának megvizsgálása. A számadásokat rendben találták. Érdekes, hogy a bihariószegi gyámpénztár ügye ezuttal foglalkoztatja utoljára a teljes ülést, mert már pénteken be fogják szállítani az egész pénztárt a központba.

Az ülés mely 11 órakor kezdődött fél 1 órakor ért véget.

Hatósági vőlegény.

Szerelmes csókok a detektív előtt.

*

Egyenesen elsőrendű operette szöveg az az eset, amin most bosszankodik az egész rendőrség, karöltve a csendőrséggel. Az eset alapötlete egy asszonyé, akit nem akarunk elárulni. De a név az nem is határoz. Ellenben az ötlet: az letagadhatatlanul asszonyi fika termék. Csak egy szerelmes asszony tud ilyen ravasz, de emellett rendkívül merész tervet kieszelni, hogy hozzájusson hűtlen párjához.

Ezelőtt egy héttel megjelent a rendőrségi panaszügyosztályon egy veszedelmes korban (32 éves) lévő, jólöltözött hölgy és nagy titokban megtette panaszát. Elmondta a rendőrtisztnek, hogy ő vadházasságban élt egy fiatal emberrel (aki 19 éves) s a fiatal férj galádul visszaélt az ő bizalmával.

— Hogy érti ezt kérem, mondja a rendőrtiszt.

— Ugy kérem szépen, hogy tegnap elűnt és lakásomról magával vitte az összes ezüstneműimet. Gyönyörű kések, tálak, ibrikek, kávéscésészék mintegy ötszáz korona értékben hiányzanak szekrényeimből.

S mivel csak neki van kulcsa a lakáshoz és mert semmi erőszakos betörés nyomai nem látszanak, teljesen bizonyos vagyok benne, hogy szeretett uram ezeket magához vette emlékül. Pedig én nem vagyok hajlandó ilyen gazdag emléket adni.

— Kérem köröztetését elrendelni és ha ezüstök nélkül is kerül elő, akkor is tessék visszakísértetni ide. Szeme közé akarok nézni annak a pernehajdernek!

A rendőrség szinte szokatlan eréllyel feküdt az ügynek és szövevényes uton megtudta a fiatal férj menekülési útját. Mozgósították utána az ottani csendőrséget és hétfőn éjjel már be is hozták vidékről Váradra.

Kováts Kálmán

mű-asztalos

Nagyvárad, Vámház-utca 33. (Gázgyárral szemben.)

Készít: egyszerű és mű-butorokat, teljes lakásberendezést, valamint mindennemű asztalos munkákat. Állandó raktár bel- és külföldi száraz anyagokból. Telefon 99. sz.

Román színészek Nagyváradon.

Marculescu nyilatkozatai. A nváradai társulat Nagyszalontán.

A szimpatikus ifju lent a fogdában kapott éjjeli szállást, ahol elmélkedhetett tapasztalatlansága felől.

Mint egy hölgy imádott lovagja távozott e városból és most rendőrök taszigálják, motozzák, részeket közt alszik és didereg, éhes, a detektivek lámpa elé állítják, vizsgálgatják profilját, összehasonlítják a nyilvántartott gonosztevők fényképeivel.

Keresik, hogy nem találják-e köztük őt is . . .

Gyötrelmes éjszaka után fölvezetik a főkapitány elé. Faggatják, hogy hova tette azt a sok drága ezüst holmit.

— Na ne tagadjon fiatalember, mert ismerjük már magát. Figyelmeztetjük, hogy konoksága csak súlyosbitja helyzetét.

De ő ezek ellenére sem akart tudni semmit sem az ellopott ezüstökről. Fölrendelik Dienes detektivet, aki parancsot kap, hogy kísérje a panaszos hölgy lakására az ifjut és tartson szigorú helyszíni szemlét.

A detektiv meglepetése.

Az az utca, ahol a szép özvegy lakik, az szép kis utca. Itt van a közelben, nem messze a városházától . . .

Önagysága elfojtott sikoltást hallat a váratlan vendégek láttán.

— Na szép magától, hogy engem így blamál, mondja szemrehányóan az ifju. Detektiv kísér végig az utcán.

— Nem érünk rá kérem szívbéli ügyekre, szól a detektiv szigorúan. Munkára kérem! Hol állott az ezüst tál?

— Nézze asszonyom, mondja a bánatos ifju, hiszen én nem vittem el magától semmiféle ezüst tárgyat! . . . Hogy mondhatott ilyet. Egyszerűen elmentem bucsuzás nélkül.

Az idősb hölgy egész váratlanul sirva fakad és kitör.

— Tudom én azt, hogy nem vitt el semmit sem, de másképpen nem tudtam volna magára találni és *visszatéríteni hozzá*m. Most itt vagy, jöjj karjaim közé és felejtse el a börtön szenvedéseit.

Átölelte és arcát szenvedélyes csókokkal borította el. Így van ez írva olvasó regényekben s így csinálják a moziban is.

Dienes detektiv egy ideig néma volt, de aztán magyarázatot kért.

— Visszavonom a feljelentést, nem igaz egy szó sem a lopásból. Köszönöm a rendőrségnek, hogy visszahozta a férjemet (nem is férje, mert bagóhiten élnek) s felkérem a detektiv urat, hogy minél előbb távozzék.

Dienes rögtön jelentette a váratlan fordulatot Jánossy Gyula főkapitányhelyettesnek. Közölték a boldog asszonnyal, hogy az ügy nem marad annyiban. Most jön a fekete leves.

Ugyanis hamis vád miatt hivatalból folytatják az eljárást és önagyságának el fog menni a kedve vőlegényével való perpatvaroknak lebonyolítására a rendőrséget felhasználni.

A delegáció plenáris ülése.

Budapest, nov. 25.

Láng Lajos báró, a delegáció elnöke hétfőn délelőtt 10 órára tüzte ki a plenáris ülést.

Hirtelen megváltozott a város képe. Kávéházakban, vendéglőkben, szállodákban és a korzón idegen zengésű nyelven beszélő borotvált és nagy szakálu urak, egyszerű eleganciával öltözött hölgyek tűnnek fel. Ez a típus Váradon közismert ugyan, de nem ilyen nagy tömegben mint most. Láttunk mindig román férfiakat és nőket, de most, hogy a bukaresti Nemzeti-színház művészei itt vannak, valósággal ellepték a várost.

Nem lehet ezen csodálkozni. Valósággal ünnep számba megy, hogy a románok saját nyelvüket hallhatják a színpadon. Vidékről nagyon sokan jöttek ma a két román színházi estére. Különösen papok, akik egész családjukat magukkal hozták.

A kávéházakban a borotvált arcuk tűntek fel. Látszott rajtuk, hogy színészek, akik egy kicsit unottan ültek a konyakos pohár mellett.

Egymással alig beszélgettek, de halk magukban annál több konyakot fogyasztottak el. Egyik-egyik a „Románul“, „Gazetta Transilvania“ stb. című oláh lapokat olvasta. Ha nagyon szemügyre veszi őket az ember, akkor is csak nehezen lehet felfedezni arcukon a románokat jellemző vonásokat. Rendes, internacionális típusok.

A román színészek Belényesről tegnap délelőtt érkeztek Nagyváradra. A nagyváradai román intelligencia lelkes, szép fogadtatásban részesítette őket, nagyon sokan várták a vasutnál a vonatot és dr. Kiss, Döme ügyvéd szép, meleg szavakkal üdvözölte a színtársulatot.

Lapunk munkatársa a délután folyamán tolmács segítségével beszélgetett Marculescu klaszszikus színésszel. Kedvesen, előzékenyen válaszolt a feltett kérdésekre, csak mikor a politikai hátterét feszegettük a társulat magyarországi működésének, zökken ki a nyájaskodásból. Ilyenkor összeráncolt homlokkal, ideges gesztussal válaszol.

A magyar és román drámairolalomról.

Első kérdésünk, hogy eddig hol jártak? Brassó, Nagyszében, Arad, Gyulafehérvár, Szilágyosmlyó, Abrudbánya, Lippa, Nagybánya, Lugos, Szászváros, több nagyobb községben. Legutóbb Belényesen voltak.

— Szívesen fogadták Önöket mindenütt?

— Különösen Aradon. Az aradi társulat tagjai a direktor kezdeményezésére egy magyar-román nemzetiszínű szalagokkal díszített ezüst babérkoszorút adtak. A magyar közönség is lelkesen ünnepelt bennünket mindenütt.

— Megismétlik jövőre is ezt a kirándulást?

— Igen. Csakhogy akkor magyar írók munkáit: Molnár „Testőr“-jét, „Ördög“-ét, Drégely „Szerencse fiá“-t, Lengyel „Taifun“-ját fogjuk eljátszani.

— A magyar társulatok esetleges vendégszereplését hogy fogadják Romániában?

— Kérem szépen, mi mindenkit szívesen látunk. Különösen olyanokat, akiktől tanulhatunk. Éppen ezért örömmel vennénk,

hogy ha a magyar Nemzeti Színház a mi otthonunkban előadást tartana.

— Altalában hogyan fogadják a magyar darabokat Önöknél?

— Nagyon sok, mondhatnám minden nevesebb magyar író munkáját lejátszottuk. Csodáljuk és szeretjük a szellemes magyar darabokat.

Munkatársunk itt hirtelen a következő kérdést tette fel:

— Igaz az, hogy e magyar földön való szereplésnek politikai háttere van? Különösen pedig az, hogy a jövedelem harmincöt percentjét az „Astra“ egyesületnek adják?

Marculescu, mikor a tolmáestól meghallja a kérdést, elpirul és kissé hangosan, tiltakozva mondja a védőbeszédet:

— Egy szó sem igaz ebből a meséből. Mi művészek vagyunk és csak Tháliának kívánunk szolgálni. Utáljuk a politikát és ezért egyetlen tagja ennek a truppnak nem is foglalkozik vele. Csak művészek és nem agitátorok vagyunk. Nagyon csodálkoztunk, hogy Kolozsvár becsukta előttünk az ajtót. Mi tőlünk ne féljen a magyarság. És csodálatos az is, hogy itt egyik város magyarabb akar lenni mint a másik. Hangsúlyozom, hogy csak a művészetért vándorolunk. Érdekes, ha egy francia, vagy német társulat jönne, nem hallatszana egyetlen hang sem ellenük. Miért? Ők is idegenek mint mi! Mi különbség van köztünk és ő közöttük!

Ideges gesztussal kísérte a majdnem erőshangon elmondottakat. Az asztaloknál megfordultak és kíváncsian nézték a kipirult román színészt.

Ezután beszélgettünk még a román irodalomról, zenéről.

Természetesen azt mondta Marculescu, amit egy francia mondana. Nekik is van Anatoljuk, Bernsteinjuk, Rostandjuk. Neveket is említett. Carageale, Delavrancea, Florescu, Hertz. Mind európai hírű írók, akiknek munkáit mindenütt játsszák. (Csak nálunk nem?)

A magyarok Romániában.

Most érdekes fordulatot nyert a beszélgetés. Szóba jött ugyanis a varieté és a kabaré. Marculescu mosolyogva, szinte boldogan, mintha azt akarta volna mondani, hogy Romániában a magyar alattvalók úgy élnek mint Marci Hevesen, a következő kijelentéseket tette:

— Boldog nálunk a magyar lakosság. Nagy Románia minden kis városában, de Bukarestben is a varieté színpadokon pompásan *érvényesülhet* a magyar nyelv. Ott igen. A színházakban ugyan nem, de ott igen. Az énekesnők magyarok, a komikusok, táncosnők, statiszták a varieté színpadon mindütt magyarok. Sőt ha valamelyik magyar társaság műkedvelői előadást akar rendezni, a diszleteket és jelmezeket egyetlen kérésre kölesön adjuk.

Kicsit rosszul esett. A színházat nem nyitják meg a magyar közönség részére, de az aljas, alsórendű varieté színpadokon szabad a magyar. Nem gondolják, hogy egy kicsit lealacsonyító.

Mikor ilyen kedvesen biztosított Marcu-

lescu a romániai magyarok pompás művészet élvezetéről, magyarul megköszöntem szívességét és ott hagytam a ferencjózsef-kabátos, de piros nyakkendő urat.

A nagyváradiak Szalontán.

Erdélyi Miklós szintársulata ezen a két napon Nagyszalontán vendégszerepel. Kedden a „Villámhárító“ francia vigjáték, szerdán pedig Bernstein Henri „Titok“ című színműve kerül színre.

Dicséretre méltó a direktor élelmessége, aki megmutatja, hogy hogyan lehet egy este két, két este négy zsufolt házat csinálni. Azt hisszük, hogy a szintársulatot Nagyszalontán meleg fogadtatásban részesítik.

Az apagyilkos felgyógyult.

Az esztári dráma hőse gazdálkodik

Két évvel ezelőtt az egész országot bejárta a szomorú szenzációs esemény, mely Biharvármegye legtekintélyesebb jegyzőjének Fülöp Istvánnak a lakásán játszódott le. Fülöp István szorgalmas tisztviselő léte gazdálkodást is vezetett, mely jelentékeny vagyont hozott. Egyetlen fiát ifj. Fülöp Istvánt gazdasági iskolába járatta s mikor megszerzte a gazdasági oklevelet magához vette és odahaza órá bizta a gazdaság vezetését.

Az ifju Fülöp mindenben különbözött atyjától. A munka helyett szívesebben időzött Nagyváradon, ahol előkelő költségeiről az egész város ismerte. A pazarló életmód az öreg Fülöp István zsebére ment s így érthető, ha gyakran figyelmeztette fiát a takarékosabb életmódra. Mikor ez sem használt, kijelentette, hogy nem hajlandó tovább is fedezni a fölösleges kiadásokat.

A pazarló életmóddal azonban nem tudott felhagyni a fiatal gazdasz, akinek idegzetét teljesen tönkretette az éjszakai élet. Mikor már Nagyváradon minden hitele kimerült, hazament Esztárba és követelte, hogy apja fizesse ki az adósságait. Az öreg Fülöp István ragaszkodott előző kijelentéséhez s megtagadta a könnyelmű életmódból keletkezett adósságok kifizetését.

Édes atyjának e ridegsége annyira felizgatta a gazdasz, hogy a nálalevő vadászfegyverrel lelőtte atyját. Fülöp Istvánt a golyó azonnal megölte, s így ki sem lehetett hallgatni.

A gyilkos fiut azonnal letartóztatták és megindították ellene az eljárást. Szándékos emberölés miatt akarta a bíróság felelősségre vonni Fülöpöt. Az eljárást azonban félbe kellett hagyni, mert a védő a szerencsétlen ember elmebeli állapotának megvizsgálását kérte.

Az orvos szakértők tényleg elmebajt konstataáltak Fülöpnel, mire előbb a nagyváradi, később a lipótmezei elmeorvosintézetbe szállították gyógykezelés végett.

A törvényszék a történetek után a büntető eljárást megszüntette és gondnokság alá helyezte Fülöpöt. Hosszu két évi gyógykezelés után Fülöp állapota annyira javult, hogy az orvosok véleménye szerint elhagyhatta az elmeorvóházat.

Az orvosok bizonyítványait beterveztették a törvényszékhez, ahol a gondnokságot rövidesen meg is szüntették. Fülöp István teljesen megváltozva érkezett haza. Édes anyja, akit ő tett özvegygé, meg-

bocsátott fiának és a férje vagyonának kezelését is ráruházta.

A szomorú multtal bíró fiatalember most édesanyjával visszavonultan teljesen új életet kezd s az eddig elhanyagolt gazdálkodáshoz fog, hogy amit oly könnyelműen elmulasztott, azt rövidesen pótolja.

A méregkeverő házaspár.

Kétrendbeli gyilkossággal vádolja őket az ügyész.

Rejtélyes gyilkossági ügyben kezdte meg a főtárgyalást a nagyváradi királyi törvényszék esküdtbírósága.

Kurpás György és Ritz Tógyerné a vádlottak, akik Váraduzsopa községben vadházasságban éltek egymással. Kurpás György leányát Kurpás Mariskát Pelle Gábor vette feleségül és a fiatal pár egyideig együtt lakott Kurpás Györgyékkel.

A fiatal házaspár eleinte jól élt az öregekkel, később azonban állandó volt köztük a viszály. Nem lehet tudni, hogy mi történt köztük, elég az hozzá, hogy ez év július 20-án borzalmas módon pusztult el Kurpás Mariska és a férje. Kiderült, hogy a szerencsétlen embereket megmérgezték. És a méregkeverők nem lehettek mások, mint a két öreg, Kurpás György és Ritz Tógyerné.

Július 20-án benn volt a két öreg Nagyváradon. Csak 21-én este mentek haza. Ott hon a fiatalok jó vacsorával várták őket. Az öreg Kurpás azután vacsora közben egy rejtélyes zöld üveget vett elő:

— Nesztek gyerekek, ezt a finom pálinkát nektek hoztuk a városból.

Pelle Gábor és a felesége ivott az italból, a pálinkából és ebbe a pálinkába volt belekeverve a méreg. Az éjszaka mind a ketten rosszul lettek, irtózatossá görcsös lepletek meg a fiatal házaspárt. Másnap már eszméletlenül heverték. Kurpás Györgynek azonban eszébe sem jutott, hogy orvost hívjon, sőt otthagya a kinok közt fetregő lányát és vejét, Ritz Tógyerné lakásán volt egész nap. Reggelre azután Kurpás Mariska, nemsokára rá Pelle Gábor is meghalt borzalmas kinok között.

Gyanus volt a kettős hirtelen haláleset és az előjáróság jelentésére az ügyészség elrendelte a vizsgálatot. A halottakat felboncolták és a vegyvizsgáló állomás megállapította, hogy az asszony és a férfi halálát arzénmérgezés okozta.

Kurpás Györgyöt és az öreg asszonyt azonnal letartóztatták.

Tegnap kezdte meg az ügy tárgyalását a nagyváradi esküdtbíróság Vámosy Mihály táblabíró elnökletével. A vádat dr Thury Endre kir. ügyész képviseli, a védelmet dr Berkes József és dr Molnár Jenő ügyvédek látják el.

A tegnapi tárgyalás a vádlottak kihallgatásával telt el. Mindketten körömszakadtáig tagadnak, semmit sem akarnak beismereni, bár az elnök keresztkérdései és a fennforgó bizonyítékok gyakran zavarba hozták őket.

A tárgyalás tovább folyik. Ítélet e hét végére várható.

..FIREK

Tájékoztató.

November 29. A kaszinó hangversenye.

* Az új esküdtbírósági elnök.

A hivatalos lap tegnapi száma közli a nagyváradi kir. törvényszéki esküdtbírósági elnök kinevezését. Eszerint Vámosy Mihály az ujonnan kinevezett kir. ítélőtábla bíró még ez év folyamán a törvényszéknél marad és az év hátralévő tartalmára ő lesz az esküdtbíróság elnöke. Helyettese pedig Hermann Aladár kir. törvényszéki bíró. — Az 1914. év tartamára a nagyváradi kir. ítélőtábla elnöke a nagyváradi kir. törvényszéknél szervezett esküdtbíróság elnökévé Szöllőssy Gyula nagyváradi kir. törvényszéki bírót, elnökhelyettesé Hermann Aladár kir. törvényszéki bírót jelölte ki. Mind a két bíró, a nagyváradi kir. törvényszék bírói karának elismert kiváló tagja.

* **A tegnapi vetítőest.** Diszes és előkelő közönség töltötte meg a Katholikus Kör nagytermét a tegnapi vetítőest alkalmával. A lipcsei csata 100 éves jubileuma alkalmából a „népek csatája“ került bemutatásra. Dr Krüger Aladár, a vetítőesték egyik legnépszerűbb előadója volt a konferencier, aki pompás áttekintésben mutatta be nagy Napoleon történeti szereplését, leírta a história egyik legvéresebb csatájának történetét és annak következményeit. A szép és nagyhatású előadást a közönség lelkes tapsokkal honorálta. Nagyon tetszettek a színes, vetített képek is. A legközelebbi vetítőestet az egyház felszabadulásának emlékére szenteli a Kör és a Konstantin-jubileum alkalmából dr Némethy Gyula tb. kanonok theologiai tanár fog előadást tartani. Az előadást alkalmi vetített képsorozat fogja kíséreni az első keresztények életéből és a felszabadulás nagy eseményét mutatja be. Kovács Sándor joghallgató pedig Kiss Menyhért „In hoc signo vinces“ c. költeményét fogja szavalni.

* **Ülések a városházán.** Pénteken, november 28-án délután 4 órakor a városi jeggyár felügyelő bizottsága ülést tart, amelyen a deficittel dolgozó jeggyár bérbeadásának kérdését tárgyalják. — Szombaton, november 29-én, délután 4 órakor pedig a szünügyi bizottság ülésezik s véleményt mond a szintársulat új tagjairól.

* **A költségvetés a pénzügyi bizottságban.** Nagyvárad város tanácsa már letárgyalta a város 1914. évi költségvetését s úgy állította be a tételeket, hogy a közköltő emelést elkerüljék ezuttal. Az így megállapított költségvetés a pénzügyi szakszabotmány elé kerül, amely november 29-én, szombaton délután 4 órakor foglalkozik ezzel a fontos kérdéssel.

* **Kath. Népszövetségi Otthon Debrecenben.** A debreceni „Katholikus Népszövetségi Otthon“ november 23-án délután rendkívüli közgyűlést tartott saját helyiségében, melyen a tagoknak több mint fele jelent meg. A gyűlést Csath Zsigmond ny. posta- és távirtdafőfelügyelő az Otthon elnöke vezette, aki a gyűlést megnyitotta és fölkérte Kresznerics Gy. Ferenc máv hivatalnok ügyvezető alelnököt az előterjesztések megtételére. Az ügyvezető alelnök ajánlja

Miklóssy István gör. kath. püspök és Gróh Ferenc prépost-plébános fővédnöknek, dr Stanczel Ferenc nyug. egyetemi tanár, dr Lóky Béla kegyesrendi főgimn. igazgató, Molnár Kálmán theresiánusi igazgató, szent-széki tanácsost az egyháziak részéről, a világiak részéről pedig Uhlarik Béla máv. üzletvezető, dr Lestyán Adorján kir. közjegyző és Mihalovits Jenő gyógyszerész díszelnököknek. A közgyűlés általános helyeslés és lelkesedés mellett egyhangulag elfogadta ezen indítványt. Az ügyvezető alelnök ezután röviden ösmerteti a fölszentelési ünnepség sorrendjét: vasárnap, november 30-án délelőtt 11 órakor Gróh Ferenc prépost-plébános beszenteli az Otthont, délután felavató ünnepély lesz, melyen Szilágyi Dózsa nagyváradai premonstri főgimnáziumi hittanár, országhírű kiváló szónok mondja; este banquet, melynek részvételi díja 2 kor. 50 fillér. A vacsorára legkésőbb 28-ig fogadtatnak el jegyzések.

* Botránys állapotok Petőfi-utcán. Azt hisszük, hogy az elhanyagolt utcákról rovatot nyithatna a Tiszántul, mert annyi elhanyagolt utca van itt Váradon, hogy az esztendő majd minden napjára akadna egy-egy utca, melyről lehetne eszevgni. Jelenleg a Petőfi-utcaról van szó. Mert mégis csak furesa állapot, hogy egy utcának a járdája közepén van a vizelvezető folyóka, hogy van egy utca Váradon, ahova a konflis nincs rá kádencia, hogy felvigye az embert, ahol kocsival valóságos életveszedelem járni. Pedig oda is vannak már hordva a kövek, hogy kikövezik az utcát, tavaly hozzá kezdtek a csatornázáshoz, de minden abban maradt. Hogy miért, nem tudjuk. S azóta hiába kérvényezik a Petőfi-utcai háztulajdonosok, hiába mászkálnak, hiába könyörögnek, nem segít a bajukon senmi. Még egyet. Van a Petőfi-utca elején három vizelvezető csatorna s mind a háromba csak akkor kerül víz, ha esik az eső. Mert az utca vize, az szépen elfolyik pont mellettük a járda közepén. De hát én édes Istenem, ki tehet minderről, ki tehet arról, hogy a víz lefele folyik s nem felfele. Nagyon kérjük a hatóságot, tegyen valamit. Ha mást nem, hordassa el az utca kövezésére szánt odahordott köveket. (Egy Petőfi-utcai lakos.)

* Drágasági pótlékokat kérnek. A községi iskolai tanítók eddig évenként megkapták a drágasági pótlékokat mindazokkal egyetemben, akik nem kaptak semmit az államsegélyből. A községi elemi iskolai tanítók és tanítónők most már látják, hogy idestova eltelik az esztendő s nagyon rájuk férne a szokásos drágasági pótlék. Tegnap kérvényt adtak be a városi tanácshoz, amelyben kérik, hogy fizetésük tíz százalékát, mint drágasági pótlékokat kérjük az 1913. évre is, mivel a nyomasztó viszonyok és a folyton emelkedő drágaság napról-napra jobban megnehezíti a megélhetésüket.

* Ingyen fát az idén már igen sokan kértek s valóságos bucsujárás van Kemény L. Ignác kapitánynál. Négyezer korona értékű ingyen fát osztanak ki az idén s az ügy elintézésé Komlóssy József tanácsos kezében van. Még nem történt az iránt intézkedés, hogy ki fogja kiosztani a fát s hogy kinél kell jelentkezni.

* Kőd. Két nap óta sűrű, kék kőd fészkelte magát a városba. A divatos vízvicceket is megszégyenítő kitartással uszik a város utcáin s egyesek gyöngye kísérletet tesznek némi kapcsolat keresésére a vízviccek és a rettenetes kőd között. A természet kegyetlen büntetésének mondják a sok rossz vízvice-

ért. Haragszanak ránk az összes vizek és kibocsájtották azt a temérdek kődöt, ami eddig az emberek fejében volt. Na, ezen a magyarázaton is meglátszik, hogy kődben született.

* Népszövetségi gyűlés Biharon. A Katholikus Népszövetségi titkár Fröhvirt Mátyás tegnap Biharon floytatta a megkezdett agitációt. A hitközség fíradhatlan lelkipásztora Szentkirályi Zoltán felhívására igen sokan jelentek meg a Kath. Olvasókör helyiségében, s nagy figyelemmel hallgatták a titkár szavait. A nagyváradai szervezet nevében Székely Lajos jegyző köszöntötte a testvér szervezetet. Lelkes hangulatban mondták ki a jelenlevők, hogy addig dolgoznak, míg Biharon minden kath. ember tagja lesz a Népszövetségnek.

* A körorvosok és a törvényhatósági orvosok nyugdíja. A decemberi közgyűlésen rendezésre kerül a körorvosok és törvényhatósági orvosok nyugdíjviszonosságára. A miniszter ugyanis elrendelte, hogy az esetben, ha a körorvosok törvényhatósági orvosokká neveztetnek ki, az esetben a községi szolgálatban eltöltött időt be kell számítani a nyugdíj megállapításánál. Biharvármegye törvényhatósága előtt Móricz Ernő megyei főorvos referálja és ajánlja kedvező elintézésre az ügyet.

* Tangó és táncitanítás. Lesz öröm fiatalok! December 1-én megnyílik a „Fekete Sas”-ban Révész V. párisi táncakadémiai tanár iskolája. Lesznek remek újdonságok, tangózás is, írja nekünk a mester, kit tavaly végre alkalmunk volt megösmerni. Intézte a tánciskolák ideálja. Beiratkozások már most a „Fekete Sas” passageban Novomeszky cukrászdájában naponta d. e. 9—11-ig és d. u. 4—7-ig, valamint december 4-től d. e. 10—11-ig s a táncórák megkezdése előtt a „Fekete Sas” tánctermében fogadtatnak. Telefon 763. szám.

* Vastagh Gyula képkiallítása. A vármegyei ház művészi látványosságát állandóan élénk érdeklődés környezi. A rendezetes eseménye a tegnapi napnak, hogy dr gróf Széchenyi Miklós püspök, akinek magas műzslése és műszeretete általánosan ismert dolog, megvásárolta Eder Gyula Madonna és Stein János Angyali üdvözlés című festményét. — Az egyházfőnök, a képzőművészetek áldozatrakész barátjának gyűjteménye ezzel két gyönyörű műkinesesrel gyarapodott. Vastagh Gyula, a kiállítás rendezője meghívta a nagyváradai tanintézeteket is a tárlat megtekintésére és a tanuló ifjuság felvonulása már meg is kezdődött. Nagyon helyes és szép dolog, az iskolák igazgatóságai részéről, hogy a növendékeiket elkalauzolják az ilyen értékes és előkelő színvonalon álló kiállításokra, mert hiszen az ifjuság művészi nevelése az a fontos szempont, amire külföldön és az utóbbi időben nálunk is nagy súlyt fektetnek. Vastagh Gyula meghívta dr Radu Demeter gör. kath. püspököt is, aki a napokban szintén megtekinti a gazdag és nagyszabású tárlatot.

* Uri tolvajok. Kolozsvárott Palk Imre kávéházában, álkulesesal kinyitották pénzszekrényét és igen sok arany és ezüst ékszert elloptak. A gyanu a már fogva lévő Mohos Dezső ősjogászra és Sóváry Elek gyógyszerészsegédre irányul. Sóváry azonban megszökött s mint tamburás működik valamelyik zenekarban. Országosan körözik.

* Betonjárda Biharon. Valamikor régen Biharon azt sem tudták, hányat ütött az óra. Néhány évvel ezelőtt állítottak fel toronyórát a községben. Most ujabbán ismét egy nagy lépéssel haladt előre. A községi képviselőtestület tegnap tartott gyűlésen elhatározták, hogy betonjárdát fog készíteni, nehogy a sárból kelljen meghallgatni, hányat üt az óra.

Karácsonyi olcsó vásárra kárakatom megtekintését kérem.
Le-kedvezőbb alkalom utólrhetetlenül olcsón vásárolni
arany, ékszert és
mindenféle órát

Szilágyi Géza és Társánál

Rákóczi-ut 4. Telefon 630.

Vidékre választékokat küldök.

* Nagy operett estély a Fekete Sas kávéházban. A m. kir. nagyváradai honvéd zenekar, ma szerdán este a Fekete Sas kávéházban nagy operett estélyt rendez, Frychaj karmester vezetésével, műsora a következő: 1. Skót nászinduló „Didi” c. optt. Strauss O. 2. Keringő „A mozi királynő” c. optt. Gilbert. 3. Nyitány „Rübezahl” c. optt. Flotow. 4. Egyveleg „A nevető férj” c. optt. Eysler. 5. Keringő a „Buda gyöngye” c. optt. Ascher. 6. Egyveleg „A bánya mester” c. Zeller. 15 perc szünet. 7. Nyitány „A pesti nők” c. optt. Lehár. 8. Keringő „A lengyel vér” c. optt. Nedbal. 9. Egyveleg „Donna Juanitta” c. optt. Suppé.

x Mikulásra cukorka és csokoládé vásár Aszódi Istéri főkjába és Kossuth u. cai főüzletébe. Meglepő szép dolgok ezer és ezer féle csokoládéval töltött gyermek örömlök arany és ezüst, darabonként 20 fillér míg a készlet tart Vigyázat az Aszódi névre.

x Ridzyk József épület- és műlakatos Nagy-Várad, Beöthy Ödön-utca 1. szám. Javitások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a leggyorsabbtól a leedzesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tüzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev-lap hívásra azonnal megjelenek.

FIGYELEM! Óriási választékok iskola szerkesben csak Klein Vilmos és Társa cégnél találhatóunk u. m. író és rajzszerek, iskolatáska 36 fillértől, könyvszjak 30 fillértől, továbbá fiu és leány intézetbeli fehérneműk, iskolai lüster és cloth kötények, gyermek esőernyők, fiu sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemű kézimunka anyagok. Csődből vásárolt 1500 drb divatos parket blousche, 250 fillértől, 3000 elsőrendű férfi ing 2 koronától, gal-lérok 20 fillértől, 30000 méter arcfátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikke olcsón csak a fenti cégnél szerzhetünk be, Rákóczy-ut 18.

x Kossuth-utca 2. sz. alatti volt Szihta-féle üzlethelyiség 1914. május 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x Kolonba járó cipők 3 koronától kezdve női párti téli cipők minden színben 5 koronáért, női chevrau vagy boksz cipők 7 kor., férfi chevrau v. boksz cipők 8 kor., fiu boksz cipő 35—39 számig 7 kor., divatos kemény kalap 4 kor., calosnik, téli cipők, fehérneműk, uri divatcikkék legolcsóbban beszerezhetők Fekete-nél, Szent János-utcán, Kis Pipa vendéglő mellett.

x Ossi-tér 14. sz. házban több lakás és üzlethelyiség minden óran kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x ZOMBOR SÁNDOR sebész-orvosi műszer-kötszer és testgyenesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle rémcsiszólást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.

x **ZONGORA**, tanulásra alkalmas, e-
adó, Uri-utca 33. sz.

x **Jönnék a katonák**, vonatok,
automobilok, babák, mikulások, ridickülök
nyakkendők, bárányok és ezerféle egyéb
játékok karácsonyra a Párizsi Bazárba Sas
alatt.

x **Meghódította a hölgyeket** MLE
JULIETTE elsőrendű mellfűző különlegességeivel
Szinház-utca 4. Adorján palota (Emke mellett).
Telefon szám 827.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Szász épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **Szőllős-utca 12. sz. házban**
több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás
azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takar-
ékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyköz-
sönség szíves figyelmét a most megnyitott
Rácz és Vass női divatszalonban készülő
eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mér-
sékelt árak. Nagy Sándor-u. 17.

x **Érdekében áll mindenkinek**
pénzt megtakarítani ha bevásárlást
őhajt eszközölni a téli idejére, előbb kereste
fel az **Ungerleider Salamon** üzletét
Szent János-utca 4. szám alatt, a hol férfi,
női, gyermek trikók, lélekmelegítők, szö-
vetek, kesztyűk, harisnyák, kamásnik, továbbá
esipkék, szallagok, himzések mélyen leszáll-
ított árban beszerezhetők.

x **Értesítés.** Tisztelettel értesítjük a
n. b. rendelőinket, hogy Hatvany és Szent-
miklóssy szücsök beltagja, Hatvany hosszabb
külföldi tanulmányutról haza érkezett. Szíves
pártfogást kérünk Hatvany és Szentmiklóssy
szücsök, Nagy Sándor-utca 1.

x **Ujhelyi Róza** nőikalap üzletét Ri-
manóczy-utca (Kolosváry házba) Royal ká-
véházzal szembe helyezte át, hol eredeti pá-
risi modellekből állandó választék áll a
hölgyközönség rendelkezésére, mit olcsóbb
boltbér mellett rendkívül jutányosan árusít.

x **Az erdélyi kereskedelmi és**
automobilforgalmi r. t. helybeni fiókja
automobilokban, pneumatikokban, valamint
az összes automobil-felszerelési és szükségleti
cikkekben **Szilágyi Dezső-utca 6. szám** alatti
(telefon 13-21.) telephelyén nagy raktárt tart. A
cégnél modernül berendezett garages **Kör-
ház-utca 6. szám** alatt (telefon 13-52.) van,
hol úgy a helyi, mint az átutazó automobilo-
k a legideálisabb garaget találják és egyuttal
szükségleteiket is a legelőnyösebben szerez-
hetik be.

x **Ingyen javítjuk** a nálunk vásárolt
harisnyákat. Állandó nagy raktár kész női, férfi
és gyermek harisnyákban. Kötünk, fejelünk
rendelés szerint, 24 fillértől kezdve a legfino-
mabb selyem harisnyáig. **Harisnyakötő**
Bartos és Társa (a Széchenyi-szállóval szem-
ben Rákóczi-ut 10.) És a mi fő „Bartos ha-
risnyája tartós.” Helyi és vidéki telefon-
szám 1359.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076

x **Érdekében áll**, hogy megrendel-
seivel felkeresse **Biró László és Tsa** uri-
női- és papi szabókat. Meglehető olcsó árak.
modern szabás, elsőrendű munka Sal Ferenc-
utca 17. Telefon 832 sz.

* **Fél árban** sikerült bevásárlásaimat
eszközölnöm, miért is abban a kellemes hely-
zetben vagyok, hogy legújabb divatu fűzői-
met a legjutányosabb árban árusíthatom,
addig míg a készlet tart. Szíves pártfogást
kérve vagyok teljes tisztelettel Rosenzweig
Róza, Nagyvárad, Szalárdi-utca 9.

x **Csodaszép** mézédés **csemege-szőllő!**
Legoemesőbb hazai és tiroli **fajalmák!**
Óriási tiroli **maróni.** Valódi debreczeni **páros-
kolbász.** Kítűnő fehér és piros **hegyi-borok!**
MERTZ NÁNDOR csemege-üzletében, Körös-
utca, Telefon 448. sz.

* **3 utcai szoba és mellékhelyi-
ségből** álló lakás november hó 1-től kiadó,
megtekinthető Schlauch-tér 30. hol a ház-
mester nyújt bővebb felvilágosításokat. Le-
számítoló és Jelzálogbank részvénytársaság

x **FELHIVJUK** a n. é. közönség figyelmét
Hollandy, Papp és Velics műbutor, portál- és
épületasztalosok lapunk mai számában meg-
jelent hirdetésére.

x **Két jogász sétál a városban**, szemben
találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barát-
jakkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak
elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban
szerezhet be mindenki **Nagy Sándor** férfi divat-
ruha kereskedésében a **Zöldfa-utcán**, passagó-kapu
mellett.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított
2 m. hosszban Berettyó-Széplak állomásról
legalább egy waggon rakomány (ca. 4000
drb.) megrendelhető azonnali és későbbi szál-
litásra a Polgári Takarékpénztár r. t. áru-
osztályánál Nagyvárad, (Kossuth-utca.) Te-
lefon 11-95.

x **Matyók Péter tambura zenekara a**
Korona-kávéházban n. Ma és minden este a Korona-
kávéházban hangversenyez közkívánatra **Matyók**
Péter (Paganini) tambura zenekara teljesen újonnan
szerződött tagokkal, a közkedvelt társulat magán- és
duett számokkal működik közre. A gazdagon össze-
állított műsorból kiemelendő a közkedvelt **Gyöngyi**
duett. A társulat tagjai: Kővári Bózsika, Kővári
Borisika, Simon Juliska, Kósa Böske és Juhász Ilonka
énekesnők. Naponta változatos műsor. Kezdeté este 8
órákor. Szabad bemenet. Szíves pártfogást kér Matyók
Péter karmester.

A legszebb Karácsonyi kézimunkák Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783.

Legszebb karácsonyi ajándék orvosoknak és ügyvédeknek

egy zománcztábla.

Készítli

Diósy Mihály

Telefon 839.

Telefon 839.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31
szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutá-
nyos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megte-
kinthetők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hun-
gária cipőgyár r.t.

„The Roosevelt Schoe“
amerikai cipők
12-50 és 16-50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba
mint aranyba foglalva szájpadiás
nélkül, továbbá arany koronákat,
csapfogakat, hidmuakalat fog és
gyökér húzás és tartós fogtöm-
éseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

SZÍNHÁZ

...
Heti műsor.

Szerda: A bukaresti Nemzeti-színház
tagjainak vendégjátéka. (Bérlétszünet, 25 szá-
zalékkal felemelt helyárak.)

Csütörtök délután: János vitéz. (Ifjúsági
előadás.) Este: Titok. (Bernstein drámája.
Bemutató előadás.)

Péntek: Titok.

Szombat: Titok.

Vasárnap délután: A nevető férj; este:
Éva.

A bukaresti színészek vendégjátéka.

Tegnap kezdték meg a bukaresti nem-
zeti színháznak Magyarországon köruton
lévő tagjai nagyváradi vendégszereplésüket.
A siker és pedig úgy a külső, mint a belső,
igazi siker meg volt. A színház teljesen
megtelt, természetesen legnagyobb részt ro-
mán közönséggel, élükön egyházi és világi
előkelőségeikkel.

A vendégművészek két darabot adtak
elő. Előbb egy prolog-félet szavalt a társa-
ság vezetője, Antonescu ur. Ezt a prologot
okosabb lett volna elhagyni, vagy okosabb
emberrel megírni. A prologot u. i. valami
Ranetti György írta és nem kisebb ki-
jelentéssel kezd, mint hogy a mint
a román csapatok győzelmi menetet tar-
tottak a Balkánon, úgy jön most egy
román csapat (a vendégművészek) Erdélybe
is! Ilyen prologot odavágni a Szigligeti
színház színpadjáról a nagyváradi közönség
arcába, mely igazi magyaros vendégszere-
tettel tárta ki színházát a szomszéd orszá-
ból jött vendégeknek: errefelé szokatlan vi-
szonzása a vendégszeretnek.

Erről elég ennyit. A magyar közönség

nem értett belőle semmit, a románság igen okosan nem akarta észrevenni és az esttöbbségi folyamán ilyen izléstelen disszonancia tovább nem fordult elő.

Az előadás — ettől a tapintatlanságtól eltekintve — határozottan nivós volt. Előbb egy francia három felvonásos darabot adtak elő, aztán következett Caragialenak egy eredeti drámája. Az első, Landayk „Megbocsátás törvénye” című darabjának előadása rendkívül sikerült. Gyors menetű színmű, melyet kerek, gördülékeny előadásban hoztak színre. Talán az első felvonásban lehetne kifogásolni, hogy eleinte kissé vontatottan ment az előadás. A további jelenetek annál jobban és gyorsabban perdültek. A társaság vezetője, Antonescu kitűnő jellemzésű és komikus, különösen pompás arcajával. Ő körülbelül a társaság egyik legkiválóbb tehetsége. Igen sikerült alakítás volt Antonescu Maria Berthája és Sterescu Helén Leraultnéja. Mikor Antonescu a két fő női szereplővel együtt játszott, ezek a jelenetek voltak az előadás fő nyújtásai. Kisebb szerepekben Georgescu, Georgian és Formescu is tetszettek.

Caragiale következő darabja „A bosszú” a romániai népeletről vett sötét rajz, tele nyers őserővel, mellyel még a szerző is nehezen bírkózik meg itt-ott. Ennek a szereplői közül legtöbb erő Brezeanu fegyencében volt. Jó volt Antonescu Mária és Marculescu alakítása is. Még leggyengébben sikerült Georgescu tanítója.

Érdekes volt a vendégművészek kiejtése: teljesen irodalmi román nyelvet használtak, rendszeresen szép kiejtéssel.

A szereplőket minden felvonás végén kitapsolták. Antonescut pedig ezüstkoszorúval lepték meg. —r.

Előadás után a Pannónia-éttermében nagyszabású fényes társasvácsora volt, melyen részt vett az egész itt levő román intelligencia, ott voltak az összes román notabilitások Radu Demeter püspökkel és Mangra Vazul vikáriussal az élükön.

A titok. Csütörtökön este irodalmi eseménye lesz a Szigligeti Színháznak, ahol Bernstein remek drámája, A titok kerül színre. A nagyhatású dráma, amely a modern színműirodalom eme óriásának egyik legjobb alkotása, a maga csodálatos szép problémájával és utólráhatlan irodalmi értékével világhírűvé vált. Bernstein drámája a Szigligeti Színházban elsőrangú előadásban kerül bemutatásra.

IGAZSÁG- SZOLGÁLTATÁS

Elkergették a tanítót.

Ez a jellemző eset is Váraduzsopa községben történt. A községbeliek megharagudtak Clombes János gör. kel. tanítójukra, aki tulságos lelkiismeretességgel fogta fel hivatását s nemcsak a gyerekekkel bánt szigorúan, hanem a falubelieket is megleckéztette szóbeszéd közben, ha nem éltek tisztességes, takarékos, becsületes életet. Felszólították a tanítót, hagyja el az iskolát, köl-

tözzék ki a faluból. Fel is jelentették a felettes hatóságnál, azonban minden eredmény nélkül, nem volt ok, amiért elhelyezzék. A falubeliek erre kapták magukat és a tanító távollétében kipakoltatták a feleségét, a családját a lakásból, butorostul, mindenestül. Menjenek, amerre látnak, de a faluba be ne tegyék többet a lábukat.

Kurpás Miklóst, a főkolompot le is tartóztatták s a többiek ellen is megindult az eljárás magánosok elleni erőszak miatt.

Tegnap kezdte az ügyet tárgyalni a kir. törvényszék büntető bírósága. A kir. ügyész kérte a tárgyalás elnapolását bizonyítás meg erősítése végett, mert valószínű, hogy még többen is fognak a vádlottak padjára kerülni.

A bíróság a tárgyalást elnapolta.

TÁVIRATOK

Beöthy László interpellál.

Budapest, nov. 25.

(Saját tud.) Beöthy László volt miniszter ma a képviselőházban interpellálni fog a horvát kir. biztosság megszüntetése és az alkotmány helyreállítása ügyében.

A küldöttségek bankettje.

Budapest, november 25.

Ma délután egy órakor fogadta gróf Tisza István Debrecen, Arad és Szatmár városok küldöttségeit, a melyek a diszpolgári oklevelet nyújtották át miniszterelnöknek. A küldöttségek külön-külön járultak gróf Tisza István elé.

Gróf Tisza István a három város küldöttségének a Hungáriában fényes bankettet adott. A banketten lelkesen ünnepelték a miniszterelnököt, aki nagyon élesen nyilatkozott gróf Károlyi Mihályról és elítélte a függetlenségi párt vezérének a francia kölesönre vonatkozólag a delegációban tett kijelentését.

Szerelmi dráma.

Budapest, nov. 25.

Véres szerelmi dráma történt Budapesten a Dob-utca 44. sz. házában. Kiss Károly gazdag vidéki földbirtokos szerelmes volt Finck Vera feltűnő szépségű felíróleányba. Tegnap meglátogatta a leányt és heves féltékenykedési jelenet után a leányt is, magát is agyonlőtte.

A horvát egyezkedés.

Zágráb, nov. 25.

Skerlec Iván horvátországi királyi biztos Zágrábról Pejácsevics Tódor gróf horvát miniszter társaságában Budapestre érkezett. A királyi biztos megjelent a képviselőházban és fölkereste Tisza István gróf miniszterelnököt, a kivel hosszabb tanácskozást folytatott. A tanácskozáson részt vett Pejácsevics gróf is

Szerencsétlenség az erdőben.

Déva, nov. 24.

(Saját tud.) Somogyi Gyula bányatanácsosnak vadászat közben véletlenül elsült a fegyvere és a szerencsétlenül járt ember holtan terült el a földön. Megállapították, hogy a bányatanácsos véletlen szerencsétlenség áldozata.

Hetven ember halála.

Pétervár, nov. 25.

A Nikaja-tavon elsülyedt egy hajó, a melyen száz ember volt. Ezek közül csak harmincötöt sikerült megmenteni.

Nemzetközi Eucharisztikus kongresszus.

Budapest, nov. 25.

(Saját tud.) A jövő évi nemzetközi Eucharisztikus kongresszus Lourdesba lesz.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Októberi buza	— — —	11.—
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.36
Októberi rozs	— — —	7.27
Áprilisi rozs (1914)	— — —	8.75
Októberi zab	— — —	7.93
Áprilisi zab (1914)	— — —	7.35—
Tengeri 1914 májusra	— — —	6.35—

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	815.50
Osztrák hitelrészvény	—	623.—
4%-os koronajáradék	—	80.75
Osztr. magy. államv.	—	691.—
Jelzálogbank	— — —	416.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	506.50
Hazai bank	— — —	279.—
Magyar bank	— — —	531.—
Keresk. bank	— — —	3690.—
Rimamurányi	— — —	637.—
Salgótarjáni kőszén	— — —	726.—
M. Alt. Kőszénbánya	—	1007.—
Közuti vasut	— — —	620.—
Városi villamos	— — —	348.50
Adria	— — —	566.—
Atlantika	— — —	—.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Tisztelettel értesítjük a nagyra-
becsült megrendelőinket, hogy
**lakatos és gazdasági
gépműhelyünket
Lukács György-u. 14. sz. a.**

helyeztük át. Hol mindennemű lakatos
munkák és gépjavitások gyorsan és szak-
szerűen eszközöltetnek. Kiváló tisztelettel

RIFF TESTVÉREK

Ha nincs megelegetve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT** GY. és **TARSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalni és gyászruhát 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

A jó bornak nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult újonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kifűnő saját termésti borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **Abonensek naponta felvételnek.**

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tűz- és betörésmentes pénztárszekrények (safes) bérbeadása.

Újonnan épült intézeti helyiségünkben létesített **safe-deposit osztályunkban** különféle nagyságu pénzszekrények (safes) csekély díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrényekben a bérlő fél értéktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T.

HOLLANDY, PAPP ÉS VELICS

műbutor-, portál- és épület-asztalosok **lakberendezési vállalata** Kaszárnya-tér 7. sz. (Pankolics-telep).

Gépek villanyerőre felszerelve.

Készítünk teljes lakberendezéseket kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyancsak kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba berendezéseket raktáron tartunk.

Jobbminőségű butorok javítása és fényezése (a helyszínén is) azonnal jutányos áron eszközöltetik. Tervekkel és rajzokkal kívánatra díjtalanul szolgálunk.

Telefon 956.

Telefon 956.

10.000 pár harisnya kerül eladásra!

alábbi olcsó árak mellett.
8 pár kötött zokni 78 fill., 3 pár csikos zokni 1 kor., 3 pár női harisnya 1 kor., 3 pár gyerek zokni finom 1 kor., 3 pár gyerek patent harisnya 1 kor. Flor és selyem harisnyák igen olcsón. Férfi ingek jó minőségben 1-94 kor., női ingek 1-94 kor. Zsebkendők drb. 6 fillértől. Nyakkendők, ridikülök 30 fillértől.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Csemege és fűszerárak

elsőrangú és legelőnyösebb bevásárlási forrása

Kávé, tea, rum közvetlen behozatala; czukorka különlegességek; frissen megérkezett déligyümölcsök főzelékek és halárak nagy raktára

Özv. Kádár Jánosné
üzletében.

Aki hirdetni akar

még pedig eredményesen, az forduljon a

„LEOPOLD“
hirdető vállalathoz

BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 41.,

ahol hirdetések az összes létező bel és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölnek. Minden felvilágosítás a t. c. hirdetőknél díjmentesen.

Artézikutfuró vállalat

Wessely és Biró

Nagyváralonta.

Üzlet áthelyezés

Tisztelettel értesítjük az igen tisztelt vevő közönséget, hogy

Bémer-téri üzletünket u. a. ház kapu melletti helyiségébe helyeztük át.

Hungária cipőgyár

r.-t.

(ezelőtt Moskovits Farkas és Tsa. r.-t.)
(Bazár-épület) Rákóczi-ut 2.

Telefon 687.

Telefon 687

Merza Kálmán

szijgyártó, nyerges és bőröndös mester

Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Raktáron tartok minden e szakmába vágó cikkeket, ugymint: **disz- és igás-szerszámot**, nyerges és versenyostorokat. Kívánatra megrendelés után is készítenek a leggyorsabbtól a legdrágább kivitelig, **feltűnő szolid árak mellett.**

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyelotes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

é v i l á m p á k

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Különvonat

a Félix-fürdőből
Várad-Velence
és Nagy-Várad
állomásra.

Október 1-től minden este **8:00** perckor külön vonat indul a Félix-fürdőből, minek következtében a városi kiránduló közönségnek a gyorsfürdő igénybevételére teljes 3 óra áll rendelkezésére.

Indulás: Nagyváradról: délután **4 óra 28** perckor Várad-Velencéről: **4 óra 38** perckor. Érkezés a Félix-fürdőbe **5 óra 06** perckor. **Viszautazás** este **8 óra 06** perckor.

Fürdők, pihenők, folyosók, éttermek mindig fűtve. Meghülés teljesen kizárva. Bentlakóknak penzió-rendszer. Fürdés, lakás, ételmezés heti 56 koronától. Posta, távirida, telefon egész éven át nyitva.

Csúsz, köszvény, izületi lobok és mindennemű reumatikus bántalmaknál évszázadok óta a Félix-gyógyfürdő kénes hévíz forrásait kitűnő eredménnyel használják.

NYELVEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

**Szolga Ferencz
és Sándor**

Rimanóczy-utca 9. sz.

**Kárpitosok
és diszitők.**

Elősmert elsőrangu
munka. Jutányos ár.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradfióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

Szabadalmazott géppel gyártott karmantyus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszölit és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkö- és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal:

Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szak-szerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

Eredeti

Meteor kályhák,

kályhatalcák és ellenzők,

fa- és széntarték,

valódi porosz fűtőszén

házhöz szállítva 50 K° zsákokban

kimérve 100 K° 5 korona.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut.